

KATEDRA HISTORIE
POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU / MAGISTERSKOU PRÁCI

Autor: Robert Trnka

Titul: Eneolitické osídlení výšinné lokality Druztová – Věžka, okr. Plzeň-sever

Rok: 2023

Počet stran (příloh): 170 stran, z toho 101 stran příloh (katalog nálezů, tabulky s nálezy, fotografie)

Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Kalábková, Ph.D.

Oponent: Mgr. Milan Metlička

Hodnotící kritéria

Hodnocení

Volba tématu, originalita, přínos práce:

__1__

Vyjádření: Dobře zvolené téma umožňující studentovi osobní seznámení se s lokalitou a orientaci v dosti torzovité a nejednoznačné dokumentaci ověřované v terénu. Jde o dosud nikde nepublikovaný soubor nálezů získaný především během amatérského výzkumu hradní ostrožny v letech 1962-71 pod vedením akademického malíře V. Uchytila, doplněný o další drobné sběrové nálezy z pozdějších let.

Těžištěm bakalářská práce je studium archeologického materiálu náležejícího eneolitické chamské kultuře. Jde jen o část pravěkých nálezů pocházejících z výzkumů hradu Věžka, kde je doloženo také osídlení kultury s lineární keramikou, z pozdní doby bronzové a odkud pochází i ojedinělé nálezy z pozdní doby halštatské. Autor se tak musel seznámit s bohatým nálezovým souborem a za pomoci muzejní evidence vytřídit nálezy náležející tomuto horizontu osídlení. Přínosem práce je především kompletní zpracování chamských nálezů z této lokality, což podstatně rozšiřuje pramennou základnu k poznání keramiky této kultury. V úvodní kapitole seznamuje s dějinami bádání o chamské kultuře v jihozápadních Čechách, současném stavu poznání a podrobně rozebírá dosavadní znalosti o jednotlivých druzích archeologických artefaktů.

Druhá část je zaměřena již na samotné zpracování osídlení lokality Druztová – hrad Věžka v době eneolitu. Autor charakterizuje přírodní podmínky, shrnuje historii lokality a archeologické výzkumy na lokalitě. Stěžejní částí je analýza vybraných archeologických nálezů z daného období a jejich vyhodnocení, které shrnuje v závěrečné kapitole.

Práce s prameny, kritika a interpretace:

__1__

Vyjádření: Při práci s prameny se musel autor především vypořádat s torzovitou terénní dokumentací nálezů a musel prokázat všeobecný rozhled a kombinační schopnosti. Z tohoto pohledu mu situaci částečně usnadnila skutečnost, že vzhledem k osídlení ostrožny v mladších obdobích pravěku a především v souvislosti se stavbou středověkého hradu se jednalo o druhotně přemístěné nálezy bez možnosti stratigrafických souvislostí. Přesto autor nerezignoval na prostorové rozmístění nálezů a snažil se získat co nejpresnější nálezové okolnosti k jednotlivým nálezům (viz katalog nálezů).

K poznatkům získaným studiem výrobních technologií chamské keramiky připojuje své osobní zkušenosti z experimentální výroby a výpalu tvarových replik pravěké keramiky.

Celkový přehled dosud známých lokalit doplňuje o nově objevené lokality, na nichž se sám podílel a upozorňuje na nejednoznačnou dataci u několika dalších výšinných sídlišť.

Práce se sekundární literaturou, bibliografie:

__1__

Vyjádření: Shromážděna byla veškerá literatura k chamské kultuře pro oblast jihozápadních Čech a všechna zásadní literatura pro klasické územní rozšíření této kultury v sousedním Bavorsku. Autor konfrontuje názory některých badatelů a v několika případech uvádí argumenty, které jej vedou k tomu, proč se přiklání k tomu či onomu názoru. Některé starší názory vyvrací interpretací nových nálezů, např. že obživou bylo dobytčářství.

Metodologie a argumentace:

2

Vyjádření: Metodicky je práce velmi dobře zvládnutá, autor musel vycházet pouze ze zlomkové keramiky bez možnosti stratigrafických souvislostí nálezových celků. Velmi užitečný se mi z tohoto pohledu jeví detailní katalog nálezů a za zdařilou považují v rámci možností zvládnutou kresebnou dokumentaci nálezů doplněnou několika fotografiemi. Jedinou možnou výtku můžu směřovat k tomu, že i přes torzovitost nálezového souboru nebyla blíže rozebrána tvarová náplň a výzdobné prvky, což ale částečně nahrazuje zmíněný katalog nálezů.

Co se týká argumentace a interpretace, lze s ní v naprosté většině případů souhlasit a ztotožňuji se s ní. Na základě rozboru keramiky jsou prokázány vlivy kultury kulovitých amfor a je vysoce pravděpodobné přetrvávání chamské kultury do období tzv. pohárových kultur, přinejmenším do kultury se šňůrovou keramikou.

V jednom případě však pokládám argumentaci a závěry za nepodložené. Jde o možné přetrvávání chamské kultury do starší doby bronzové (str. 47, 56), případně až do počátku střední doby bronzové? (str. 48). Ven vyhnutá hrdla se výjimečně vyskytují i na chamských nádobách, ale stejně mohou pocházet z počátku střední doby bronzové, jak uvádí autor. Poměrně běžné je na chamských nádobách zmiňované odsazení hrdel.

Uváděný zlomek odsazeného hrdla zdobený oválnými vpichy (str. 47, tab. 20:3) skutečně nejspíše pochází ze střední doby bronzové, ale bez stratigrafických vztahů není možné jej spojit s chamskou kulturou. Kromě toho se nálezy střední doby bronzové, vedle uváděného hradu Skála u Zálesí, objevují také v kolekci z Milínova – Lopaty a dalších, ale také na výšinných polohách bez souvislosti s chamským osídlením (např. Losina – Křížový vrch, Stod). Je tedy zřejmé, že s chamským osídlením nemusí nijak souviset.

Struktura a forma, jazykové zpracování:

1

Vyjádření: Struktura práce je přehledná, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a text splňuje požadavky na odbornou stať. Jazykově je práce vysoce nad průměrem současného jazykového projevu studentů. Správně je používána archeologická terminologie a text není nadměrně zatěžován cizími, mnohdy neadekvátně používanými výrazy a termíny. Vyjádření myšlenek je srozumitelné a bez pravopisných chyb a stylistických prohrěšků.

Celková navržená známka:

1

Celkově hodnotím předloženou bakalářskou práci Roberta Trnky za velice zdařilou a plně ji doporučuji k obhajobě.

Další poznámky, etc.:

Navrhuji, aby v upravené podobě alespoň část bakalářské práce byla publikována v některém z archeologických periodik.

Práce prošla kontrolou plagiátorství. Není plagiát.

Datum: 2. 5. 2023

Podpis vedoucího práce / oponenta:

Mgr. Milan Metlička